

سوهان روح

مجموعه شعر طنز شاعران پیر و جوان و خرد و کلان استان قم

سرشناسه: احمدی، عباس، ۱۳۵۷ -

عنوان و نام پدیدآور:

سوهان روح: مجموعه شعر طنز شاعران پیرو جوان و خرد و کلان استان قم / عباس احمدی
مشخصات نشر: قم: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری (استان قم)، ۱۳۹۳.

مشخصات ظاهری: رقعی- ۱۶۰ ص.

فروست: حوزه هنری (استان قم): ۳۸

شابک: ۸۰۰۰۰ ریال: ۵-۹-۶۶۹۳-۶۰۰-۹۷۸

یادداشت: فیبا

موضوع: شاعران ایرانی- قم

موضوع: شعر طنز آمیز -- قرن ۱۴

موضوع: شعر فارسی -- قرن ۱۴

رده بندی دیسی: ۱۳۹۳ ل ف ۹ س ۹۱/۶۲

رده بندی کنگه: ۳۱۲ PIR۸۳۵۵

سوهان روح

مجموعه شعر طنز شاعران
پیر و جوان و خرد و کلان استان قم

ناشر: حوزه هنری استان قم

به کوشش: عباس احمدی

طرح جلد و صفحه آرایی: مهدی پرنیان

چاپخانه: قلم

نوبت چاپ: اول / بهار ۱۳۹۳

شمارگان: ۱۱۰۰

بهاه: ۸۰۰۰۰ ریال

شابک: ۵-۹-۶۶۹۳-۶۰۰-۹۷۸

نشانی ناشر: قم، خیابان شهدا «صفاییه»، کوچه ۲۳، پلاک ۸
تلفن / فکس: ۰۲۵-۳۷۷۴۷۷۰

کلیه حقوق مترتب بر این اثر به صورت دائم متعلق به حوزه هنری استان قم است
www.artqom.ir

مثلاً مقدمه

۸

بخش اول:
شعر با گویش غیر قمی (تهرانی)!

صادق میرزایی پور	محمد علی مجاهدی
۵۲	۱۱
محمد جواد الهی پور	ناصر فیض
۵۴	۱۶
محمد اودی	عباس احمدی
۵۷	۲۳
فاطمه اسفندی	سید جواد میر صفی
۶۰	۳۰
محمد عابدی	سید محمد جواد شرافت
۶۲	۳۶
مصطفی شمس زارع	سید محمد رضا شرافت
۶۷	۳۸
مریم حسینی	علیرضا محمد علی بیگی
۶۹	۴۲
سید علیرضا جعفری	حسن اسدی
۷۱	۴۶
ابوذر تمسکی	علی اصغر شیرینی
۷۴	۴۸

مژگان سادات فارغیان

۱۱۲

مهدی پرنیان

۱۱۴

محسن کاویانی

۱۱۹

علوی

۱۱۱

مهدی سامانی

۱۲۳

رضا یزدانی

۱۲۵

یحیی سلطانی

۱۲۷

زهرا بختیاری نژاد

۱۲۸

عبدالخالق امیدوار

۱۲۹

علیرضا لبش

۱۳۲

قیه ندیری

۷۸

مجتبی فراتوزار (ایستاد)

سمیه خردمند

۸۵

محمد حسین علیان

۸۹

محمد غلامی

۹۲

طیبه خوش لهجه

۹۷

سیدمحمدجواد یثربی

۹۹

احمد گلپر رابوکی

۱۰۳

محمد غفاری

۱۰۵

سید محمد بابامیری

۱۰۷

بخش دوم :

شعر طنز نورک

طیبه رضوانی

۱۳۶

یحیی علوی فرد

۱۴۱

لعیا اعتمادی

۱۴۳

رقیه ندیری

۱۴۶

عباس حمیدی

۱۴۷

بخش سوم :

شعر طنز با گویش قمی

عباس فرساد

۱۵۰

سید محمد جواد یثربی

۱۵۲

احمد گلپر رابوکی

۱۵۶

معصومه شمسی

۱۵۹

www.ketab.ir

هو اللطيف

دل ما دعوی اعجاز می کرد
اگر دیوانگی پیغمبری داشت!
اسیر شهرستانی

مثلاً مقدمه

غالباً در مواجهه با اشعار طنز یا دو سوال مهم روبرو هستیم: یکی اینکه تعریف طنز چیست و فرق آن با دیگر گونه‌های شوخ طبعی مانند هجو، هزل، فکاهه، مطایبه و... چیست؟ دو دیگر آنکه (سواد ادبی را حال می‌کند؟) آیا اصولاً اجازه داریم که سروده‌های طنزآمیز را شعر نامیم؟ در این نوشتار در پی پاسخ به این دو پرسش تاریخی هستیم اما با احتمال زیاد پاسخی برای آن نخواهیم یافت! سوال دوم را اساتیدی چون مرحوم عثمان صلاحی مطرح کرده و از این اشعار به «طنز منظوم» تعبیر می‌کنند. گرچه دیگرانی چون استاد زرویی نصرآباد این امر را قبول ندارند و شاهنامه فردوسی و مثنوی مولانا و دیگر شاهکارهای ادبیات پارسی را شاعری بر شمول معنای شعر بر این گونه اشعار می‌دانند. بعضی معتقدند فرق اساسی میان زبان شعر و زبان نظم در این است که شعر بر درونه‌ی زبان استوار است و جوهرش، گریز از زبان هنجار است در حالی که نظم وابسته به صورت زبان است. به راستی مگر طنز چیزی جز گریز از هنجارهای زبانی و حتی فکری جامعه است؟ طنزی که برخوردار است از نوعی جنون ادبی و روحی که اگر نبود، شاعر و نویسنده طنز پرداز خود را به دردسر نمی‌انداخت تا پاسخ‌گوی درشت‌خویی‌های جامعه‌ای باشد که کوچکترین انتقادی را بر نمی‌تابد.

و اما در مورد سوال اول، البته واضح و مبهرهن است که... ببخشید، باید گفت که تعاریف متعددی از افراد متعددتري! ارائه شده: مرحوم کیومرث صابری (گل آقا) عقیده دارد که طنز جراحی است و هجو، سلاخی. هزل و شوخی و مطایبه زنگ تفریح زندگی است. طنز تعلیم و تدریس است. مبتنی بر هدف متعالی است. طنز نویسی ادای تکلیف اجتماعی است. ابوالفضل زرویی تعریفی موجز اما جامع به دست می‌دهد: «طنز بیان واقعیت‌های تلخ است به گونه‌ای شیرین، کنایی و نشاط‌آور اما عقیف و منصفانه».

دکتر شفيعی کدکنی طنز را «تصویر هنری اجتماع ضدین و نقیضین» می‌داند که انصافاً تعریف باکالاسی است! ولی شاید جامع نباشد. برخی بزرگان مثل عمران صلاحی نگاه دیگری دارند: «طنز هجوی است از روی تمسخر اجتماعی.» یحیی آرین‌پور هم قلم طنزنویس را کارد جراحی می‌داند که با همه برندگی‌اش، مودبی و کشنده نیست بلکه آرام‌بخش و سلامت‌آور است چرنیفسکی هم نقد را بالاترین درجه نقد ادبی می‌داند. منظور ما نیز از طنز فاخر و سالم، طنزی است که ابتدا قابل انتشار و ارائه باشد و سپس اهداف اصلاحی و انتقادی و انسانی را دنبال کند که این نوع طنز به تعریف امر به معروف و نهی از منکر نزدیک است.

و اینکه طنزپردازی و طنزنویسی در خون مردمان این کهن بوم و بر جریان داشته و دارد و مختص هیچ طبقه یا گروه خاصی نیست. در تاریخ ادب پارسی فراوانند علما و روحانیونی که در ادب طنز و شوخ‌طبعی طبع آزمایی کرده‌اند که از فهرست بلندبالای اسامی ایشان می‌توانم به این بزرگان اشاره کنم: سید علی طاهری (شیوا)، ملا ادهم خلخالی، آقا نجفی قوچانی، فخر الدین علی صفی، سید نعمت‌اله جزایری (صاحب کتاب زهر الربیع)، سید اشرف الدین حسینی (نسیم شمال)، عبدالرحمن جامی، حافظ با آن

طنز رندانه اش و بسیاری دیگر.

اینها را گفتم که نتیجه بگیرم در شهر مقدس قم هم ظرفیت بالایی در ادبیات طنز خاصه طنز سالم و هدفمند داریم همچنانکه در مجموعه حاضر هم اشعاری از طلاب علوم دینی اهل و یا ساکن قم درج شده است. همچنین دوست داشتیم مشت محکمی نثار سراینده مجهول الهویه این بیت: «قم با غم و غم به قم قرین است بیچاره کسی که قم نشین است» کرده باشیم!

در مجموعه حاضر از بیش از چهل دزد بغداد!!! عذر می‌خواهم چهل شاعر قمی یا قم‌نشین آثاری فراهم شده که این تعداد در مقیاس استان کوچکی چون قم جای امیدواری دارد. شاید همه‌ی این عزیزان طنزپرداز حرفه‌ای نباشند اما همگی اهل بخیه! ببخشید اهل طنز و صاحب ذوق شوخ‌طبعانه هستند. عدد چهل هم که مقدس است و این دلیل دیگری است بر کرامت راقم این سطور! در این مجموعه از طبقات مختلف شنی شعر داریم: از دانش‌آموز شانزده ساله تا پیرمرد شصت و چند ساله که از همه ایشان - با وجود تفاوت کیفی آثار - ممنونم و پیشاپیش از ممیزی اصلاح و احیاناً سانسور حداقلی! برخی کارها شرمسارم.

در مجموعه‌هایی از این دست معمولاً از روش‌های مختلفی در ترتیب درج اشعار بهره می‌برند. فی‌المثل بر طبق حروف الفبای نام شاعر و یا بر اساس کسوت و قوت صاحب اثر و امثالهم. اما ما در این کتاب از هیچ روشی استفاده نکرده‌ایم و بی هیچ آداب و ترتیبی اشعار را در سه بخش گویش قمی، شعر کودک و شعر با گویش غیر قمی (تهرانی!) طبقه‌بندی کرده‌ایم.

خوشبختانه در چند سال اخیر طنزپردازان دریافته‌اند که شعر طنز، خاص مجالس خصوصی و دورهمی نیست و این‌گونه اشعار

از پستوهای خانه‌ها و محافل بیرون آمده و به سطح رسانه‌ها و محافل ادبی رسمی کشیده شده است. در شهر قم نیز - با همه حساسیت‌های موجود - به لطف حق و با مدد حوزه هنری استان قم دو سه سالی است که حرکت‌های مبارکی از جمله برپایی شب شعر طنز حلقه رندان، جشنواره سوهان روح و کارگاه‌های طنزنویسی انجام گرفته که برخی از اشعار مجموعه حاضر نیز ماحصل همین کارگاه‌ها و جشنواره نخست سوهان روح است.

پس لازم است از دوست و برادر بزرگوارم سید محمد جواد شرافت مسئول مرکز آفرینش‌های ادبی و نیز آقای فرجی مدیر محترم حوزه هنری استان قم و سایر همکارانشان به واسطه این نگاه وسیع و خطرپذیرانه تشکر کنم. در پایان از عموم گونه‌های درختی جنگل‌ها به خاطر چاپ این کتاب و صرف کاغذ حلالیت می‌طلبم!

حرف‌های زیاد دیگر هم دارم ولی به قول قمی‌ها:

به پایان آمد این دفتر حکایت‌ها، ولی جا، نی!

خسته نباشیم

بنده کتبی: عباس احمدی

زمستان ۱۳۹۲